

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

LETNI PROGRAM DELA

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2016

pripravila: ekipa NR Škocjanski zatok

Koper, december 2015

KAZALO VSEBINE

1	PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2	CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2016	4
3	OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA.....	8
4	LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI	9
5	PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI.....	31
	<i>5.1. PROJEKTI V TEKU</i>	<i>31</i>
	<i>5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....</i>	<i>31</i>
6	PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	33
7	KADROVSKI NAČRT.....	36

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: skocjanski@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje več kot 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2016 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksa št. 1 k tej pogodbi.

2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2016

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

Izvedbeni cilji upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2016 so opredeljeni na podlagi načrta upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, pri čemer so glavne prioritete označene s P1. V sklopu varstvenih ciljev 1–4 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno s predlogom načrta upravljanja, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti. Naravna vrednota Škocjanski zatok je v dobrem stanju, ni ogrožena (ZRSVN, 2010).

1. Varstveni cilji:

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata:

- za gnezdeče populacije čapljice (10–15 parov), rakarja (40–50 parov), srpične trstnice (10–15 parov), svilnice (20–25 parov), mokoža (5–10 parov), malega ponirka (20–30 parov), liske (15–25 parov), zelenonoge tukalice (10–20 parov) in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami kot tudi za prehranjevanje gnezdeče populacije polojnika (nad 20 parov);
- za seleče se vrste, kot so čopasta čaplja (5–10 osebkov), rjava čaplja (5–10 osebkov), kostanjevka (10–30 osebkov), plevica (5–10 osebkov), togotnik (100–200 osebkov), močvirski martinec (100–200 osebkov), priba (100–200 osebkov) in črnorepi kljunač (10–20 osebkov) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za stalno prisotne vrste, kot so mala bela čaplja (100–200 osebkov), velika bela čaplja (30–50 osebkov), veliki škurh (10–20 osebkov), pritlikavi kormoran (5–20 osebkov) in kravja čaplja (5–10 osebkov) kot njihov celoletni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot so žvižgavka (50–100 osebkov), raca žličarica (70–120 osebkov), krehelj (300–500 osebkov) in bobnarica (1–3 osebki) kot prezimovališče;
- za vzpostavitev mokrotnih oligotrofnih travnikov na površini vsaj 2 hektarjev,
- za obstoječo populacijo ozkega vrtenca (s pašo, košnjo in upravljanjem vodnega režima) in
- za kačje pastirje in dvoživke kot njihove obstoječe in potencialne habitate (z ročnim in strojnim čiščenjem vegetacije na brežinah jarkov in mlak ob krožni učni poti ter struge Are).

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, v načrtu so dodatne aktivnosti za razvoj mokrotnih oligotrofnih travnikov in novih habitatov za kačje pastirje in dvoživke, za katere pa kazalniki še ne bodo doseženi, saj se bo z izvedbo aktivnosti šele začelo, rezultate pa je pričakovati po več letih.

Dejavniki ogrožanja narave: Najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so hrup z bližnjih prometnic, svetlobno onesnaženje, vnos tujerodnih vrst rib ter nedorečena količina vode, ki priteka po Ari (predvsem v času razbremenjevanja visokovodnih konic). Po izgraditvi objektov pričakujemo tudi dodatno zmanjšanje dejavnikov ogrožanja iz naslova obiskovanja območja.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: sanacija praga na Ari in nasipa na njenem desnem bregu s predhodno pripravo projektne dokumentacije, upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, usmerjena paša, košnjo in mulčanje vegetacije, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje tujerodnih vrst, domačih/ hišnih živali, vzdrževanje kmetijske mehanizacije.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni:

- za gnezdeče populacije navadne čigre (nad 20 parov), polojnika (nad 15 parov), rdečenogega martinca (do 10 parov), malega deževnika (do 10 parov) in rumene pastirice (do 10 parov) na obstoječih površinah ter za povečanje populacij in rednosti gnezdenja male čigre in beločelega deževnika;
- za seleče se vrste, kot so togotnik, črnorepi kljunač, močvirski martinec in priba ter kot habitat stalno prisotnih vrst, kot sta mala bela čaplja, velika bela čaplja, liska in veliki škurh (v populacijah, ocenjenih v okviru cilja 1) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije prezimujočih ptic, kot so liska (500–700 osebkov), race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem;
- za solinarko (*Aphanius fasciatus*) in kavkaškega glavačka (*Knipowitschia caucasica*) kot primeren habitat;
- za povečanje habitatnega tipa 1410 Sredozemska slana travišča na 0,5 hektarja ter za ohranjanje in z naravno sukcesijo skladen razvoj drugih habitatnih tipov Natura 2000.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, z izjemo beločelega deževnika, katerega gnezditvev v Škocjanskem zatoku ni bila potrjena že od leta 2008. Trendi populacij gnezdilke v laguni so izjemno pozitivni, v letu 2015 je gnezdilna populacija navadne čigre na primer preseгла rekordnih sto parov, kar je trenutno največja populacija v državi. Poleg tega so v stalnem porastu tudi populacije polojnika, rdečenogega martinca, malega deževnika, kot redna gnezdilka rezervata pa je v zadnjih letih potrjena tudi mala čigra.

Dejavniki ogrožanja narave: Groženj za naravo na samem območju ne pričakujemo, med tistimi iz okolice pa velja izpostaviti onesnaževanje voda iz naslova dejavnosti v okoliških urbanih conah, svetlobno onesnaženje, uporaba herbicidov za odstranjevanje vegetacije ob železniški progi, in potencialne grožnje zaradi bližine pristanišča.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj in vzdrževanje grmovne vegetacije.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca:

- za gnezdeče populacije čapljice (1–2 para), liske (5–10 parov), zelenonoge tukalice (5–10 parov), mokoža (do 3 pari), rakarja (5–10 parov), srpične trstnice (5–10 parov) in svilnice (5–10 parov);
- za ohranjanje in povečanje obstoječe populacije močvirske sklednice.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, kar pa ne velja za populacijo močvirske sklednice zaradi verjetnega negativnega vpliva na tem območju razširjenih tujerodnih vrst želv rdečevratke in rumenovratke ter pomanjkanja primernih peščenih in osončenih površin za gnezdenje domorodne močvirske sklednice.

Dejavniki ogrožanja narave: Med grožnjami na samem območju je z varstvenim režimom prepovedano vrtičkarstvo ter s tem povezano naseljevanje mačk, ki lahko plenijo tudi varovane vrste. Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti onesnaževanje voda zaradi neurejene fekalne kanalizacije na Škocjanskem hribu, svetlobno onesnaženje in hrup, uporabo herbicidov za odstranjevanje vegetacije ob železniški progi, in naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali, med katere se uvrščajo tudi tujerodne želve.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: upravljanje nivoja vode, preprečevanje motenj ter negativnih vplivov iz okolice, odstranitev tujerodnih vrst želv ter domačih in hišnih živali.

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja pri stavbi Telekomu:

- za uspešno gnezdenje čapljice (1 par), mokoža (1–2 para) in srpične trstnice (1–3 pari) ter
- za nemoteno prenočevanje kmečkih lastovk med jesensko selitvijo.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, bistvenega povečanja gnezdečih parov ciljnih vrst zaradi majhne površine območja v bodoče ne pričakujemo.

Dejavniki ogrožanja narave: Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali, saj je tik ob tem močvirju že pred leti našel prostor nelegalni azil za mačke. Plenjenje ptic v naravnem rezervatu je že potrjeno z opazovanji, ker pa je bilo območje šele septembra 2013 vključeno v naravni rezervat, vplivi na populacije ptic še niso kvantificirani.

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za odstranitev mačk s te lokacije oziroma iskanje drugih rešitev.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednosti in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in tujerodnih vrst v sladkovodnem delu, spremljanje kakovosti in nivojev vode in priprava poročil o stanju NRŠZ; v primeru razpoložljivih sredstev monitoring močvirske sklednice, ozkega vrtenca, netopirjev, metuljev in hroščev, izvedba raziskave morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov ter analiza aktivnih snovi herbicidov; upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ.

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti, sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke, preprečevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja ter ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov s strani drugih pooblaščenih izvajalcev; po potrebi nadzor med vsemi vzdrževalnimi deli v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici in redno izobraževanje nadzornikov.

2. Drugi cilji upravljanja:

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti so tiste, namenjene vzpostavitvi delovanja za javnost odprtega naravnega rezervata po izgradnji objektov: priprava programov za obiskovalce ter nadgradnja in izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa; razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje; razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije kot tudi virtualne, multimedijske in filmske interpretacije (mobilna aplikacija, filmi, spletna kamera); priprava ponudbe izdelkov in storitev; sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce; predstavitve NRŠZ izven območja (predstavitve, sejmi, oglaševanje), in usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce.

Cilj 9: Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: upravljanje in redno vzdrževanje objektov ter dopolnitve krajinske ureditve in dokončanje ureditev v in ob objektih skupaj z odpravo pomanjkljivosti s strani izvajalcev del, ob pridobitvi dodatnih sredstev pa še vzpostavitev kontrole dostopa.

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave; sodelovanje z MOP, organi v sestavi in ZRSVN ter druge naloge skladne z zakonodajo; komunikacijske aktivnosti, kot so delo z mediji in dogodki; vzdrževanje in nadgradnja spletne in Facebook strani, skupne PR naloge in aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji in zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ.

Ocena prispevka programa dela za leto 2016 k izvajanju načrta upravljanja:

Po letu 2015, ko je bila zgrajena glavnina infrastrukture za obisk in upravljanje območja, je program dela za leto 2016 na nivoju obdobja izvajanja načrta upravljanja ključnega pomena pri zagonu novih objektov, polnem delovanju za javnost odprtega rezervata ob ustreznem naravovarstvenem nadzoru ter vrnitvi k rednemu upravljanju habitatov po dobrem letu osredotočenosti na gradnjo v naravnem rezervatu. Omejitveni faktor pri polnem doseganju v 2016 zastavljenih ciljev je lahko primanjkljaj na finančnem področju, zaradi katerega del ukrepov in aktivnosti lahko ostane neizveden ali se prestavi v kasnejša leta.

3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA

Ocena je podana za tiste cilje, ki so bili v letu 2015 opredeljeni kot prioritetni.

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata: bonifika je bila zaradi gradnje večino leta 2015 brez vode, da ne bi prišlo do poplavitve nedokončanih objektov, ostale načrtovane aktivnosti pa so bile izvedene po načrtu (usmerjena paša, košnja in mulčanje vegetacije, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje tujerodnih vrst, domačih/ hišnih živali, vzdrževanje kmetijske mehanizacije). Nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima se prestavi v leti 2016–17, saj potrebno financiranje v letu 2015 ni bilo zagotovljeno.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni: potekalo je redno upravljanje nivoja vode, vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj, vzdrževanje grmovne vegetacije in inicialno sejanje pomembnih vrst slanus (morski lan). Zaradi časovnih in finančnih omejitev v 2015 se nadgradnja programske opreme zapornice prestavi v leto 2016.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev: največ časa je bilo namenjenega nadzoru med gradnjo objektov; potekal je naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev; nadzor nad tujerodnimi vrstami in plenilci, njihovim pojavljanjem in razširjanjem, spremljanje nivojev vode ter redno izobraževanje.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje: v letu 2015 so bili izgrajeni vsi objekti skladno s projektno dokumentacijo PZI in pridobljenim gradbenim dovoljenjem; pridobljeno je bilo tudi uporabno dovoljenje. Izvedeno je bilo opremljanje objektov in okolice z vso predvideno opremo, potrebno za obratovanje. Po uradnem zaključku del 20. novembra 2015 je potekalo odpravljanje pomanjkljivosti in izvedba dodatnih ureditev, ki se nadaljujeta še v januarju 2016.

Ocena realizacije finančnega načrta:

Na prihodkovni strani finančnega načrta programa dela NRŠZ za leto 2015 so bila v celoti realizirana sredstva na proračunski postavki 153238, projektni viri (AdriaWet 2000 in Simarine-Natura), ter sredstva SKZGS. Ker se je odprtje naravnega rezervata zamaknilo v začetek leta 2016, nismo mogli začeti s pridobivanjem prihodkov iz lastne dejavnosti (z izjemo manjših zneskov iz naslova donacij ipd.), priznani pa niso bili tudi preseženi stroški (overbooking) v okviru projekta AdriaWet 2000. Na stroškovni strani smo skušali z zniževanjem stroškov čim bolje slediti nižjim prihodkom in v okviru ciljev in prioritet izvajati samo najbolj nujne aktivnosti. Finančni izid v času priprave tega programa še ni bil v celoti izravnani. V okviru projekta graditve objektov je bilo v primerjavi z načrtovanim sofinanciranjem porabljenih 95,71% sredstev:

Preglednica 1: Primerjava načrtovanega in realiziranega sofinanciranja v okviru projekta Objekti v NRŠZ

SOFINANCIRANJE	Načrtovano sofinanciranje	Realizirano sofinanciranje	Delež realiziranega sofinanciranja
MGRT (OP RR)	2.765.281,96	2.645.419,42	95,67%
- PP 683710 – EU (85%)	2.350.489,67	2.248.606,46	95,67%
- PP 695910 – slovenska udeležba (15%)	414.792,29	396.812,96	95,67%
DOPPS - presežek SKZG – DDV*	500.354,69	475.549,52	95,04%
MOP - PP 153242 - DDV	107.743,35	107.703,87	99,96%
SKUPAJ SOFINANCIRANJE	3.373.380,00	3.228.672,70	95,71%

* Razlika se porabi za financiranje dodatnih del pri urejanju naravnega rezervata do konca februarja 2016.

4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI

Cilj1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Upravljalvske izkušnje po vzpostavitvi sladkovodnega močvirja leta 2007 in ugotovitve monitoringa so pokazale, da je za osrednji del sladkovodnega dela naravnega rezervata primerno kombinirano upravljanje, ki temelji na upravljanju vodnih režimov, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje dosedanjih ureditev in kmetijske mehanizacije ter odstranjevanje tujerodnih vrst. Redna pozna košnja na območju sladkovodnega močvirja poteka po končani gnezditvi ptic, za odstranjevanje organskega materiala, ki je nujno zaradi oblikovanja primernih habitatov, pa se ob Ari vzpostavi še prostor za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala. Za razvoj oligotrofnih mokrotnih travnikov se izbrane površine izvzamejo iz paše in se dosejejo z gradniki tovrstnih habitatnih tipov.

Upravljanje vodnih režimov poteka tako, da so po sezonah doseženi nivoji vode, primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic, ki hkrati podpirajo tudi prisotne ali razvijajoče se habitatne tipe in druge varovane vrste, npr. ozkega vrtenca. Nivoji vode na območju sladkovodnega dela naravnega rezervata se zagotavljajo z dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez načrtovano cono GORC Sermin II. Vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima (zapornic, sifonov ...) in čiščenje jarkov v sladkovodnem delu rezervata potekata v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (v nadaljevanju: POV; Inženiring za vode, 2007).

Upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju močvirja, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake, temelji na vzdrževanju starih in urejanju novih mlak, dosajanju novega in obrezovanju obstoječega avtohtonega grmovja in dreves ter odstranjevanju tujerodnih vrst. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje upravljanje vegetacije zajema tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov in mlak za povečanje osončenosti vodnih površin ter zagotavljanje raznolikega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz.

V letih 2016 in 2017 je v načrtu tudi nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, predvsem zapornice na jarku 15, ki bo omogočala učinkovitejše upravljanje nivoja vode na osrednjem in severnem delu bonifike ter večjo odzivnost ob nižjih stroških javne službe urejanja voda. Zaradi dotrajanosti je nujna sanacija praga na Ari, ki preprečuje širjenje morskega vpliva po Ari gorvodno, kot tudi nasipa na desnem bregu Are, ki je zgrajen vzdolž vzhodnega dela trase učne poti na bonifiki. Sanacija je potrebna tako z vidika delovanja naravnega rezervata, hkrati pa tudi zaradi njegove protipoplavne funkcije, ki jo kot ekosistemsko storitev zagotavlja urbanizirani okolici. V letu 2016 se izvede del načrtovanih aktivnosti v obsegu, ki ga bodo dopuščala zagotovljena sredstva v Programu izvajanja javne službe urejanja voda.

Pri izvedbi aktivnosti je treba upoštevati usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice – sanacija praga na Ari in nasipa na desnem bregu Are kot tudi varstvene in razvojne usmeritve za področje kmetijstva v naravnem rezervatu, navedene v načrtu upravljanja.

Opombi k preglednicam 2–11:

1. *Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem programu dela je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15). Zato si v preglednicah številčne oznake ne sledijo zvezno v primerih nalog in aktivnosti, ki se v letu 2016 ne izvajajo in so zaradi tega iz programa dela izpuščene.*
2. *Za označene aktivnosti financiranje ni zagotovljeno v celoti (**) ali delno (*) . Pri teh aktivnostih se kazalniki/ rezultati dosegajo skladno s finančnimi možnostmi.*

Preglednica 2: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 1

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
1.1 Upravljanje nivoja vode				
1.1.1 Spomladanski nivo	– €	PP 153238	–	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april do julij)
1.1.2 Poletni nivo	– €	PP 153238	–	minimalna globina vode: izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)
1.1.3 Jesensko-zimski nivo	– €	PP 153238	–	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober do marec)
1.1.4 Polnjenje/praznjenje sladkovodnega dela	– €	PP 153238	Izvajalec javne službe upravljanja voda	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2 Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.1 Čiščenje dovodnih jarkov	900,00 €	SKZGS	Podizvajalec	enkratno čiščenje dveh jarkov
1.2.2 Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	20,00 €	SKZGS	–	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3 Druga popravila objektov za urejanje vodnega režima	300,00 €	SKZGS	–	po potrebi v primeru okvare na objektih
1.3 Usmerjena paša				
1.3.1 Vzdrževanje pašne infrastrukture	100,00 €	SKZGS	–	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde po potrebi (natezanje žice, zamenjava izolatorjev, polnjenje baterije...)
1.3.2 Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	50,00 €	SKZGS	–	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno), oziroma po potrebi
1.3.3 Postavitev čredink	– €	PP 153238	–	postavitev čredink po potrebi
1.3.4 Vzdrževanje prehodov za pašne živali	– €	PP 153238	Podizvajalec	vzdrževanje po potrebi
1.3.6 Postavitev nadstreška za spravilo sena	2.000,00 €	SKZGS	Podizvajalec	premični nadstrešek za seno in fiksni za gnojno jamo
1.3.7 Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena	400,00 €	SKZGS	–	vsaj 2,5 ton krme
1.3.8 Vzdrževanje servisnih poti za traktor in površin, ki jih poškodujejo pašne živali	200,00 €	SKZGS	–	vzdrževanje ca 1,5 km servisnih poti
1.3.9 Nadzor nad pašnimi živalmi, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	– €	PP 153238		120 dni po 3h/dan
1.3.10 Izvajanje letnega veterinarskega programa	1.000,00 €	SKZGS	Podizvajalec	redno cepljenje (2x letno), obrezovanje parkljev pri govedu (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih (4x letno), osemenitev krav (1x letno)
1.3.11 Veterinarska oskrba živali po potrebi	500,00 €	SKZGS	Podizvajalec	pregled pašne živine s strani veterinarja (po potrebi)

1.3.12 Vodenje dokumentacije, registrov	– €	PP 153238	–	arhiv dokumentacije
1.4 Košnja in mulčenje vegetacije				
1.4.1 Odstranjevanje vegetacije iz jarkov	200,00 €	SKZGS	–	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m
1.4.2 Mulčenje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	500,00 €	SKZGS	–	15 ha
1.4.3 Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	500,00 €	SKZGS	–	2 ha
1.4.4 Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	100,00 €	SKZGS	–	1,5 ha
1.4.5 Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše in dosejanje	1.000,00 €	SKZGS	Strokovno usposobljen podizvajalec	0,5 ha
1.4.6 Ureditev odlagališča organskega materiala na površinah ob Ari	1.500,00 €	SKZGS	Podizvajalec	odlagališče iz dveh prekatov, okvirne skupne površine 5 x 10 m
1.5 Obnova praga na Ari in nasipa vzdolž desnega brega Are (nujna vzdrž. dela v javno korist)				
1.5.1 Sodelovanje pri načrtovanju in sanaciji prelivnega objekta na Ari	45.000,00 €	Program izvajanja javne službe urejanja voda	MOP, ARSO/ Direkcija RS za vode; podizvajalci	izdelan projekt sanacije prelivnega objekta na Ari; izvedba sanacije (vsaj prvi del, odvisno od razpoložljivih sredstev)
1.5.2 Sodelovanje pri načrtovanju in sanacija nasipa na desnem delu Are (nadvišanje)	– €	Program izvajanja javne službe urejanja voda	MOP, ARSO/ Direkcija RS za vode; podizvajalci	izdelan projekt sanacije nasipa na desnem delu Are
1.5.3 Izkop jarka na delu učne poti, ki poteka vzporedno s strugo Are	– €	PP 153238	Podizvajalec	vgradnja 4m mulde
1.6 Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti				
1.6.1 Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	100,00 €	SKZGS	–	10 mlak oziroma 0,02 ha
1.6.2 Mulčenje jarkov	50,00 €	SKZGS	–	700 m
1.6.3 Mulčenje metrskega pasu ob učni poti	50,00 €	SKZGS	–	2600 m
1.6.4 Obrezovanje dreves in grmovnic	– €	PP 153238	–	150 dreves/ grmovnic
1.6.6 Ureditev niza novih mlak ob hlevu (1 do 2) in na površinah ob Ari (vsaj 5)	700,00 €	SKZGS	Podizvajalec	vsaj 3 nove mlake
1.7 Odstranjevanje tujerodnih vrst, domačih in hišnih živali ter aktivnosti za omejevanje domorodnih vrst plenilcev				
1.7.1 Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja	100,00 €	SKZGS	–	50 do 100 rastlin

domorodnih vrst				
1.7.3 Izlov zapuščenih domačih živali in obveščanje ali odvoz v zavetišče ali na pristojno vet. organizacijo	– €	PP 153238	–	okvirno do 5 mačk (oziroma po potrebi)
1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	– €	PP 153238	–	aktivnosti po potrebi
1.8 Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1 Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	300,00 €	SKZGS	–	servis (1x letno), manjša popravila po potrebi; vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov (kosilnica, mulčar, balirka)
1.8.2 Registracije in zavarovanja	600,00 €	SKZGS	–	podaljšano prometno dovoljenje za traktor
1.8.3 Najem vozila za prevoz sena	200,00 €	SKZGS	–	3 do 4x na leto
1.8.4 Nabava tračnega obračalnika**	800,00 €	Lastni prihodki upravljavca	–	1 kos
1.8.5 Nabava orodja in potrošnega materiala, potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	100,00 €	SKZGS	–	okvirno 10 kosov
SKUPAJ	57.270,00 €			

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst je ključnega pomena ustrezno upravljanje vodnega režima v laguni Škocjanskega zatoka. Upravljanje vodne gladine v laguni poteka s pomočjo samodejnega zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno povezuje z morjem, in dveh vodomernih jaškov, ki sta postavljena v laguni in na morskem kanalu. Vodni režim na območju brakičnega dela naravnega rezervata, ki je bil na podlagi upravljaljskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na ta način:

- med jesenske selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja;
- v gnezditvenem obdobju se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje lagune do programske določene kote ter praznjenje lagune med oseko za poljubno nastavljen čas, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč in popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Biometal projektiranje, razvoj in inženiring, d. o. o., 2007). V letu 2016 je v načrtu tudi dokončanje posodobitve programske opreme, ki bo omogočala nadzorovanje delovanja zapornice z uporabo pametnega telefona, s katero smo pričeli v 2015.

Površine v naravnem rezervatu, ki mejijo na predvideno ankaransko vpadnico, pomenijo stično območje med rezervatom in mestom Koper. Območje je tamponski pas, ki naj bi čim bolj nevtraliziral negativne

vplive prometa, drugih urbanih pritiskov in prisotnosti ljudi na razmere v rezervatu. Te površine se oblikujejo z ureditvami in zasaditvami vegetacije, ki pomenijo fizično oviro in hkrati prostorsko označujejo rezervat na robu mestnega jedra. Kot dodatno aktivnost je potrebno doseči tudi dogovor z upravo trgovskega centra Supernova 2 ob izlivu Badaševice, da fizično zagradijo svoje parkirišče, s katerega so ljudje v zadnjih letih zaradi enostavne dostopnosti shodili poti do lagune, zadrževanje na tem delu pa predstavlja nepotrebno motnjo za živi svet. Strožji bo tudi nadzor na tem območju (cilj 7).

Preglednica 3: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 2

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1 Nivoji v gnezditvenem obdobju*	150,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	–	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,30 m, praznjenje lagune ob oseki za čas od 180 do 240 min.
2.1.2 Nivoji vode v drugih obdobjih*	150,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	–	avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,45 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih
2.2 Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.2 Posodobitev programske opreme za samodejno zapornico**	1.000,00 €	Projektno	–	dokončanje posodobitve programske opreme
2.2.3 Redno vzdrževanje samodejne zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	100,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	–	vzdrževanje (1x letno)
2.2.4 Druga popravila objektov za urejanje vodnega režima	– €	PP 153238	–	Popravila (2–4x letno)
2.3 Vzdrževanje lagunskih elementov				
2.3.2 Čiščenje morskih nanosov in drugih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata	– €	PP 153238	Prostovoljci	2x letno čiščenje morskih nanosov na površini 5 ha
2.4 Preprečevanje motenj ter potencialne aktivnosti za omejevanje morskih tujerodnih organizmov in domorodnih vrst plenilcev				
2.4.1 Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico*	500,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	Podizvajalec	100 do 200 dreves in/ali grmovnic
2.4.4 Aktivnosti za omejevanje morskih tujerodnih organizmov (po potrebi)*	100,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	MOP, NIB – Morska biološka postaja Piran	št. aktivnosti po potrebi
2.4.5 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo	– €	PP 153238	–	št. aktivnosti po potrebi

negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)

2.5 Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati

2.5.2 Dosajanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice*	500,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	Podizvajalec	50 do 100 gromov brnistre ter vnos semen
2.5.3 Mulčenje metrskega pasu ob učni poti*	100,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	–	650 m
2.5.4 Obrezovanje dreves in grmovnic	– €	PP 153238	–	30 do 50 dreves in grmov
SKUPAJ	2.600,00 €			

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2016 se nadaljuje upravljanje zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno Škocjanskega zatoka, za vzdrževanje sladkovodnega značaja Jezerca, v načrtu je tudi manjša sanacija preлива. S tem se ohranjajo sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice. Za doseganje tega je treba nadaljevati z izlovom tujerodnih vrst želv *Trachemis sp.* in jih preseliti v nadzorovano okolje, kjer bosta preprečena ali vsaj zmanjšana njihovo nadaljnje razmnoževanje in vpliv na domorodno vrsto (oziroma v zavetišča, ko bodo vzpostavljena, ali drugam skladno z zakonodajo s področja varstva pred tujerodnimi vrstami, ki se pripravi na podlagi nove zakonodaje EU).

V sklopu aktivnosti za prenehanje vrtničarske dejavnosti na območju Jezerca sta nujna osebni in nerepresivni pristop ter komunikacija z vrtničarji že takoj na začetku izvajanja načrta. Zaradi graditve objektov v 2015 se aktivnosti začnejo v 2016. Vrtničarje, ki trenutno obdelujejo manjše površine na obravnavanem območju, bomo seznanili z varstvenimi režimi ter jih vključili v odstranjevanje vrtničarske infrastrukture po opustitvi vrtničarstva. Le morebitne ekstremne konfliktno situacije se bodo obravnavale po pravni poti v okviru pristojnosti naravovarstvenih nadzornikov in v sodelovanju z inšpekcijo po potrebi.

Ključnega pomena za vzpostavitev ugodnega ohranitvenega stanja območja sta tudi nadaljevanje sodelovanja z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja območja s Škocjanskega hriba in sodelovanje s predstavniki Slovenskih železnic za izboljšanje praks zatiranja vegetacije s herbicidi ob železniški progi.

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 3

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1 Vzdrževanje preлива vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	– €	PP 153238	–	sanacija in upravljanje prelivnega objekta
3.2 Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				

3.2.1 Komunikacija z vrtničkarji za prenehanje vrtničkarske dejavnosti na območju Jezerca	– €	PP 153238	–	Komunikacija z vrtničkarji (ustno in pisno opozorilo NN), v primeru vztrajanja izrekanje globe in nadaljnji postopki
3.2.2 Odstranitev vse vrtničkarske infrastrukture	– €	PP 153238	–	enkratna odstranitev po ustrezni komunikaciji/ postopkih
3.2.4 Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	– €	PP 153238	–	redna komunikacija z MOK
3.2.5 Sodelovanje s Slovenskimi železnicami za izboljšanje praks zatiranja vegetacije ob železniški progi	– €	PP 153238	–	vsaj 2 komunikaciji (splošna in pred izvedbo zatiranja vegetacije)
3.3 Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
3.3.1 Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst*	100,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	–	št. rastlin po potrebi
3.3.2 Izlov in preselitev tujerodnih vrst želv v nadzorovano okolje*	400,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	Honorarni sodelavec	izlov tujerodnih želv (do 30 osebkov) z vršami v obdobju od maja do septembra 2x mesečno
3.3.3 Komunikacija z vrtničkarji za preselitev domačih živali z območja Jezerca	– €	PP 153238	–	št. komunikacij po potrebi (vsaj 3 na vrtničkarja)
SKUPAJ	500,00 €			

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja južno od izliva Badaševice

Za preprečitev motenj na gnezdilke in druge vrste ptic, ki ta prostor uporabljajo za prenočevanje, je ključno nadaljevanje sodelovanja z Mestno občino Koper, VURS ter Obalnim društvom proti mučenju živali za odstranitev neuradnega zatočišča oziroma preselitev teh mačk v primeren azil ali pa preprečitev možnosti dostopa mačkam na območje naravnega rezervata.

Preglednica 5: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 4

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
4.1 Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
4.1.1 Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za odstranitev naseljenih mačk (neuradnega zatočišča)	– €	PP 153238	MOK, VURS, Obalno društvo proti mučenju živali	do 5 sestankov
SKUPAJ	– €			

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja naravnega rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti Naravnega rezervata Škocjanski zatok je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih. Za doseganje cilja 5 v letu 2016 skladno z načrtom upravljanja načrtujemo:

1. nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela naravnega rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst;
2. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti, ki je bil izdelan v okviru projekta AdriaWet 2000 (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdičk, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljavskih izhodišč in ustreznih objav;
3. sistematične raziskave različnih živalskih skupin (morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov) in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin (metulji, hrošči, ozki vrtenec, močvirska sklednica, netopirji), v kolikor bodo za to pridobljeno dodatno financiranje;
4. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice;
5. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode, analiza aktivnih snovi herbicidov in njihovih razgradnih produktov ter spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih letah in mareografu za namene sprotne prilagoditve upravljanja.

V načrtu je tudi nabava dela opreme za izvedbo monitoringa, saj je v preteklih letih kupljena oprema že v precejšnji meri iztrošena. Nabava se izvede, v kolikor bodo zagotovljena dodatna sredstva.

Preglednica 6: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
5.1 Redni monitoring				
5.1.1 Nabava opreme za monitoring**	5.750,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 1 spektiv, GoPro kamera, zrcalnorefleksni fotoaparati-ohišje
5.1.2 Monitoring ptic	– €	PP 153238	–	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdičk, 10–15 posebnih popisov gnezdičk s kanujem, 15–20 dni obročkanja selivk
5.1.6 Monitoring močvirske sklednice**	500,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Strokovno usposobljen podizvajalec	popis močvirske sklednice 1x mesečno v obdobju od maja do septembra
5.1.9 Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije**	3.500,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba monitoringa na terenu, priprava poročila
5.1.10 Monitoring hroščev in nadaljevanje inventarizacije**	3.500,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba monitoringa na terenu, priprava poročila
5.1.11 Monitoring ozkega vrtenca**	100,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Nadzor strokovnjaka	Vzorčenje ozkega vrtenca 1x letno
5.1.12 Monitoring netopirjev**	100,00 €	Projektno/ lastni prihodki	Nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim detektorjem (april- oktober)

		upravljavca		
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	– €	PP 153238	–	2 namenska popisa letno, sprotno beleženje opažanj
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	– €	PP 153238	–	sprotno beleženje opažanj
5.2 Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				
5.2.1 Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov*	1.500,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Strokovno usposobljen podizvajalec	1x letno na celotnem območju sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/1 poročilo
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	– €	PP 153238	Strokovno usposobljeno podizvajalec	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajanju
5.3 Raziskave in spremljanje stanja NV in biotske raznovrstnosti				
5.3.1 Raziskava morskih tujerodnih in škodljivih (patogenih) organizmov**	6.900,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Strokovno usposobljen podizvajalec	izvedba vzorčenj skladno s projektom
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	– €	PP 153238	ZRSVN	1 ocena stanja NV Škoc. zatok
5.4 Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1 Redni vnos in digitalizacija podatkov	– €	PP 153238	–	vnos podatkov tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk
5.4.2 Obdelave podatkov	– €	PP 153238	–	obdelani vsi podatki
5.4.3 Priprava upravljavskih izhodišč	– €	PP 153238	–	po potrebi (v primeru sprememb)
5.4.4 Priprava poročil in člankov, objav na spletu	– €	PP 153238	–	vsaj 2 objavi
5.5 Spremljanje kakovosti in nivojev vode				
5.5.1 Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	– €	PP 153238	–	12 popisov/ 1 poročilo
5.5.2 Sodelovanje z ARSO pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode	– €	ARSO	ARSO	4 popisi /1 poročilo (pogojno, v kolikor ARSO izvedbo umesti v svoj letni program monitoringa)
5.5.3 Analiza aktivnih snovi herbicidov in njihovih razgradnih produktov**	300,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Podizvajalec	1 analiza
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu	– €	PP 153238	–	redno spremljanje ob terenskih obhodih nadzornikov
5.6 Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1 Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljavec	– €	PP 153238	–	1 poročilo
5.6.2 Pregled poročil monitoringa in raziskav; vključevanje izsledkov in	– €	PP 153238	–	pregled poročil glede na izvedene monitoringe/ kartiranje

priporočil v upravljanje

SKUPAJ 22.150,00 €

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Lokacija v urbanem okolju v določenih segmentih pomeni prednost za naravni rezervat, vsekakor pa to ne velja za izpostavljenost negativnim urbanim vplivom. Med temi izstopajo onesnaženje vodnih virov, s katerimi se napaja naravni rezervat, kot tudi negativni vplivi hrupa in svetlobnega onesnaževanja. Med temeljnimi izhodišči za doseganje cilja 6 so zato predvsem naloge sodelovalne narave, s katerimi bomo skušali spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju in usmerjati aktivnosti za njihovo doseganje, vsekakor pa so in morajo biti rezultat širšega družbenega soglasja in zahtevajo tudi večji krog vpletenih deležnikov, tako javnih kot zasebnih.

Načine delovanja na posameznih področjih je treba formalizirati s sprejetjem poslovnikov oziroma načrtov ukrepanja (npr. poslovnik o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari, obveščanje v primeru onesnaženj, načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice itd.) in jih v letu 2016 začeti izvajati. Na področju varstva pred hrupom je Luka Koper kot poglavitni vir hrupa v širši okolici Škocjanskega zatoka predvsem zaradi tranzita v pristanišče in iz njega že začela z iskanjem alternativnih rešitev, ki jih je upravljavec rezervata v zadnjih letih dejavno spodbujal. Pri tem se kot najperspektivnejša tehnična rešitev kaže uporaba konsolidiranega sedimenta z luškega dna, predelanega v opeke, ki se kot gradbeni material lahko uporabi tudi za protihrupne ovire, pod pogojem, da se v ta namen pridobijo projektno financiranje in vsa soglasja za izvedbo. V letu 2016 bomo nadaljevali z iskanjem potencialnih finančnih virov. Pri tem se upoštevajo usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice – vzpostavitev protihrupnih ograj in podobnih ovir iz načrta upravljanja. Pomembno je tudi sodelovanje odbora za naravni rezervat.

Preglednica 7: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 6

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1 Sodelovanje z DRSV in lokalnimi akterji za pospešitev sprejetja poslovnika o pretokih vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	– €	PP 153238	–	sprejet pisni poslovnik
6.1.2 Redno usklajevanje med izvajanjem pravilnika z izvajalcem javne službe urejanja voda/rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	– €	PP 153238	–	Redne komunikacije ob spremembah režima
6.1.3 Sodelovanje s SVOM - URSP, Luko Koper in drugimi lokalnimi akterji zaradi preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	– €	PP 153238	SVOM - URSP, Luka Koper, Center za obveščanje, izvajalec VG javne službe	4 zaznamki/ komunikacije, redno čiščenje baraže
6.1.4 Sodelovanje v evropski	– €	Projektno/PP	Druge evropske	3 zaznamki/ komunikacije

organizaciji Sea Alarm Foundation		153238	države	
6.2 Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali pritoke (Ara, morje)				
6.2.1 Dejavno spodbujanje odgovornih akterjev/onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	– €	PP 153238	Odgovorni akterji, ZRSVN	3 komunikacije/ zaznamki
6.2.2 Pritegnitev drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	– €	PP 153238	Druge odgovorne javne službe	po potrebi
6.3 Preprečevanje negativnih vplivov hrupa				
6.3.1 Sodelovanje z Luko Koper pri iskanju inovativnih rešitev za postavitev PHO iz predelanega luškega sedimenta	– €	Projektno/PP 153238	Luka Koper, ZAG in drugi vključeni akterji	10 komunikacij/ 1 projekt (vsaj začetek priprave)
6.3.2 Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	– €	Projektno/PP 153238	MOK, ZRSVN, odbor, drugi akterji	2 komunikaciji/ zaznamka
6.4 Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja				
6.4.1 Dejavno spodbujanje odgovornih akterjev/onesnaževalcev k čimprejšnji sanaciji stanja in uskladitvi osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	– €	PP 153238	ZRSVN, odbor, inšpekcija, lokalni akterji	2 komunikaciji/ zaznamka
6.5 Ozaveščanje in dejavno vključevanje lokalnih akterjev				
6.5.1 Ozaveščanje, opozarjanje in dajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	– €	PP 153238	ZRSVN, odbor	2 komunikaciji/ zaznamka
6.5.2 Obveščanje in dejavno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih vprašanj	– €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 točka na sejah Odbora
6.5.3 Dejavno vključevanje deležnikov, zainteresirane javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih vprašanj	– €	PP 153238	Lokalni deležniki, zainteresirana javnost	5–10 udeležencev
SKUPAJ	– €			

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov Naravnega rezervata Škocjanski zatok bo v letu 2016 vključevalo te naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije,
- občasni obhodi po okolici rezervata zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat,
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala,
- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja,
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

Vse naštetе aktivnosti se izvajajo skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po Zakonu o ohranjanju narave ter na podlagi pooblastil po Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 in nadaljnji) in Zakonu o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 in nadaljnji). V NRŠZ sta konec leta 2015 stalno delovala en naravovarstveni in en prostovoljni nadzornik ob občasnih pomočih drugega prostovoljnega nadzornika. Jeseni 2015 je z izobraževanjem začel tudi drugi kandidat za naravovarstvenega nadzornika, ki bo predvidoma imel polna pooblastila v maju ali juniju 2016. Poleg tega načrtujemo tudi, da bo v letu 2016 eden od zaposlenih pridobil pooblastilo po Zakonu o prekrških za VII. stopnjo izobrazbe kot tudi po Zakonu o upravnem postopku. DOPPS je v funkciji prekrškovnega organa že odprl podračune pri UJP za nakazila glob in stroškov postopkov, v letu 2016 pa bomo uredili še vse ostale formalnosti, potrebne za delovanje nadzorne službe.

Preglednica 8: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 7

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblašteni izvajalci				
7.1.1 Redni dnevni obhodi po učnih poteh, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	– €	PP 153238	–	Vsaj en obhod dnevno
7.1.2 Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	– €	PP 153238	–	vsaj en obhod tedensko
7.1.3 Opozarjanje in ozaveščanje kršilcev režima in oseb, ki sicer režima ne kršijo, vendar njihovo vedenje ni primerno	– €	PP 153238	–	po potrebi

7.1.4 Opozarjanje in izrekanje glob ob kršitvah varstvenega režima	– €	PP 153238	–	po potrebi
7.1.5 Vključevanje policije in inšpekcijskih služb ob hujših kršitvah	– €	PP 153238	–	seznanitveni dopis lokalni policijski postaji, vključevanje po potrebi
7.1.6 Občasni obhodi po okolici NRŠZ, namenjeni preveritvi obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	– €	PP 153238	–	en obhod mesečno
7.1.7 Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj NRŠZ	– €	PP 153238	–	mesečna poročila, dnevno obveščanje po potrebi
7.2 Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				
7.2.2 Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, nasipa vzdolž Are, gradnja PHO, investicijsko vzdrževanje objektov itd.)	– €	PP 153238	Investitorji, podizvajalci, drug nadzor	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.3 Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	– €	PP 153238	Investitorji, podizvajalci, drug nadzor	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.4 Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov)	– €	PP 153238	Investitorji, podizvajalci, drug nadzor	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.3 Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1 Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	– €	PP 153238	Pristojno ministrstvo	skupaj 4 nadzorniki s pooblastilom po ZON
7.3.2 Izobraževanje za nadzornike za prekrškovno pooblastilo in vodenje postopkov po ZUP ter nar. nadzornik kot uradna oseba*	700,00 €	Lastni prihodki upravljavca/PP 153238	Pristojna ministrstva s področij izobraževanja	skupaj 2 nadzornika s pooblastilom po Zakonu o prekrških in še ena oseba po ZUP
7.3.3 Sodelovanje v nacionalni Zvezi naravovarstvenih nadzornikov in v mednarodnih povezavah	– €	PP 153238	Druga zavarovana območja/ nadzorniki	zaznamek sodelovanja (pogojno, v kolikor pride do iniciative)
SKUPAJ	700,00 €			

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj je osredotočen na upravljanje obiska, ki obsega celoten sklop načrtovalskih, izvedbenih in

evalvacijskih aktivnosti, namenjenih pripravi in izvedbi vsebinskih programov za obiskovalce ter vzpostavitvi in ureditvi primerne infrastrukture in opreme, kot tudi vse druge aktivnosti upravljavca za doseganje enega od namenov naravnega rezervata – spoznavanja in doživljanja narave.

Po otvoritvi objektov, načrtovani v februarju 2016, bomo pričeli z izvedbo izobraževalnih programov za obiskovalce, skrbeli bomo za sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce ter začeli tudi z drugimi predstavitvami naravnega rezervata zunaj območja. Poleg konkretne izvedbe programov bo v okviru cilja 8 poskrbljeno tudi za vsa potrebna orodja za doseganje tega cilja, od nakupa opreme do razvoja in priprave učnih pripomočkov in interpretacije. V načrt upravljanja se vključujejo tudi naloge za spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu in obiskovanju naravnega rezervata kot tudi za doživljanje narave za skupine s posebnimi potrebami.

Pomembni so tudi izobraževanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za tako izvedbo programov, ki bodo kar najbolj prispevali k doseganju ciljev naravnega rezervata, ter ustrezno spremljanje uspešnosti in ovrednotenje programov. Sem spada tudi zavarovanje odgovornosti za obiskovalce. Na področju dela s turisti je treba upoštevati varstvene in razvojne usmeritve za področje turizma v naravnem rezervatu iz načrta upravljanja.

Preglednica 9: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 8

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.2 Koledar dogodkov (polletni, letni)**	300,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Podizvajalci (oblikovalec, tiskar)	2 polletna koledarja dogodkov oziroma za prvo polletje ustrezno krajši (v primeru pomanjkanja sredstev se objavita le na spletu)
8.1.3 Preizkušanje programov in koledarja dogodkov	– €	PP 153238	–	vsaj 10 testnih izvedb
8.1.4 Ovrednotenje programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev**	200,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Strokovnjaki za ovrednotenje in analizo podatkov	vsaj 200 vprašalnikov z analizo podatkov
8.2 Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa				
8.2.1 Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje*	50,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Ciljne skupine	1 predstavitev/ 15-20 udeležencev
8.2.2 Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	– €	PP 153238	Ciljne skupine	vsaj 3.000 udeležencev
8.2.4 Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	– €	PP 153238	Ciljne skupine	vsaj 3 študenti
8.2.5 Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	– €	PP 153238	Ciljne skupine	vsaj 1 raziskovalna naloga
8.2.6 Dogodki in javne predstavitve mladih*	200,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Ciljne skupine, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 1 dogodek/20 udeležencev
8.3 Razvoj in priprava učnih				

pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje				
8.3.1 Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice**	1.500,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Učitelji	testirani obstoječi materiali in načrt za najbolj cenovno učinkovite nove z izvedbo glede na fin. možnosti
8.3.3 Nakup in vzdrževanje zahtevnejše opreme za obiskovalce (samostoječe lupe, mikroskopi, daljnogledi, teleskopi ipd.)**	5.000,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 4 daljnogledi (pogojno ob pridobitvi financiranja)
8.4 Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije				
8.4.3 Vzdrževanje in posodabljanje razstav in druge interpretacije*	500,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	–	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)
8.5 Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije				
a) Mobilna aplikacija				
8.5.1 Promocija mobilne aplikacije	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 5 objav, vsaj 15 prenosov
8.5.2 Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 3 dopolnitve
b) Izobraževalni in promocijski filmi				
8.5.6 Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov **	3.000,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Produkcijška ekipa	vsaj 1 kratek (3-5 minutni) film (pogojno ob pridobitvi financiranja)
c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon				
8.5.7 Dobava in montaža on-line snemalnih sistemov (npr. gnezdenje na polojih) s prikazom na glavnem zaslonu v recepciji in/ali spletni strani/FB**	3.500,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Podizvajalec	1 on-line snemalni sistem (pogojno ob pridobitvi financiranja)
8.5.8 Foto-/videonatečaji za obiskovalce fotografe/snemalce in prikaz najboljših posnetkov na glavnem zaslonu	– €	Lastni prihodki upravljavca	Fotografi, snemalci	foto natečaj s periodičnim izborom najboljših posnetkov (po otvoritvi)
8.5.9 Priprava tematskih predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	3 predstavitve
8.5.10 Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novosti iz rezervata)	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	po 1 vsaj vsak drugi dan po otvoritvi centra
8.6 Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1 Nabor izdelkov in	– €	Lastni prihodki	–	1 seznam

storitev, ki bo dejansko realiziran		upravljavca		
8.6.2 Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in drugih prodajnih izdelkov**	15.000,00 €	Lastni prihodki upravljavca	Podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na finančne možnosti
8.6.3 Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih izdelkov in storitev ter izvedba dogovorov	– €	Lastni prihodki upravljavca	Lokalni ponudniki	3 dogovori
8.6.4 Redno naročanje, dostava, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta**	10.000,00 €	Lastni prihodki upravljavca	Dobavitelji, dostava	obseg glede na finančne možnosti in dogovore
8.6.5 Izvedba vodenja in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 2000 udeležencev
8.7 Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1 Redno delovanje recepcije med obratovanjem centra	– €	PP 153238	–	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2 Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	– €	PP 153238	–	vsaj 8000 usmerjenih obiskovalcev
8.7.3 Delovanje okrepčevalnice	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 5.000€
8.7.4 Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	vsaj 5.000€
8.7.5 Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce*	420,00 €	Lastni prihodki upravljavca	Zavarovalnica	1 sklenjena polica
8.7.6 Določitev dnevnega največjega števila obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	– €	PP 153238	–	1 sklop aktivnosti
8.8 Predstavitve NRŠZ zunaj območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje itd.				
8.8.1 Priprava promocijskega gradiva o NRŠZ (predstavitvena zgibanka, letak, vodnik, pingvin itd.)**	7.500,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 1-2 različni predstavitveni gradivi /naklada glede na finančne možnosti
8.8.2 Redne predstavitve NRŠZ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam**	100,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Ciljne skupine	3 predstavitve/ vsaka po 20 udeležencev
8.8.3 Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmih in lokalnih sejmskih ter podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)*	500,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Druga ZO, ministrstvo, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 2 sejma v sodelovanju z ostalimi ZO in MOP (Green, Narava zdravje)

8.8.4 Sodelovanje/ predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji**	200,00 €	Projektno/lastni prihodki upravljavca	Organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/50 obiskovalcev
8.9 Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				
8.9.1 Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije*	150,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Organizatorji izobraževanj, zunanji strokovnjaki	1 usposabljanje za zaposlene
8.9.2 Periodično usposabljanje vodnikov (prostovoljcev, študentov, vodnikov s turistično licenco za določene ciljne skupine)*	250,00 €	Lastni prihodki upravljavca	Ciljne skupine/ vodniki, zunanji strokovnjaki	vsaj 1 usposabljanje za prostovoljce in študente/ 10-15 udeležencev (večdnevno)
8.10 Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠZ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1 Sodelovanje z MOK za vzpostavitev proge mestnega prometa do vhoda v NRŠZ in za uporabo okolju prijaznih avtobusov	– €	Projektno (Sklad za podnebne spremembe)	Občinska uprava MOK	vsaj 5 komunikacij/ zaznamkov za pripravo projektne vloge za povezavo in avtobus
8.10.2 Nakup koles, električnih invalidskih vozičkov in manjših prevoznih sredstev na električni pogon, namenjenih gibalno oviranim obiskovalcem za obiskovanje NR**	5.000,00 €	Projektno	-	nakup načrtovane opreme (pogojno ob pridobitvi financiranja)
8.10.3 Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za spodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	– €	PP 153238	Kolesarska mreža Obala	vsaj 2 sestanka/ 1 realizirana pobuda
SKUPAJ	53.370,00 €			

Cilj 9: Vzpostavljane, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

V letih 2014 in 2015 zgrajena infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne, čeprav niso bile predvidene v projektu za izvedbo del. Nadaljevali bomo tudi s koordinacijo opravljanja pomanjkljivosti, dokler je izvajalci ne zaključijo,

predvidoma do konca januarja 2016. V primeru zagotovitve dodatnih finančnih sredstev bomo vzpostavili še kontrolo dostopa v naravni rezervat.

Preglednica 10: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 9

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradbenim dovoljenjem				
9.1.1. Tehnična koordinacija investicije na terenu v vseh fazah gradnje	– €	PP 153238	–	redna dnevna koordinacija odpravljanja pomanjkljivosti s strani izvajalcev, pregled in nadzor pri izvedbi
9.1.3 Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in dopolnilne ureditve v in ob objektih)*	19.533,64 €	SKZGS (15.533,64 €), projektno/lastni viri upravljavca	Botanik, izbrani izvajalci del	okvirno 50 do 100 posajenih grmovnic/ dreves; dopolnitev zastiralnih sten na opazovališčih; nadvišanje ograje v osrednji opazovalnici, dopolnitev panelne ograje (100 m) in vgradnja drsnih vrat na vhodu v NR
9.1.4 Nadgradnja vrat na vstopu/izstopu na/iz učne poti z vstopnimi portali in računalniško kontrolo dostopa**	15.000,00 €	Projektno/lastni viri upravljavca	Podizvajalec	vsaj 1 portal urejen (pogojno ob pridobitvi financiranja)
9.3. Pridobitev uporabnega dovoljenja, tehnični pregled				
9.3.4 Priprava objektov na odprtje in sprejem obiskovalcev ter selitev upravljavca	– €	PP 153238	–	zaključene priprave na otvoritev
9.4 Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV				
9.4.1 Redno tekoče vzdrževanje objektov	3.000,00 €	PP 153238/lastni prihodki upravljavca	–	redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevnik
9.5 Dnevno obratovanje in upravljanje objektov				
9.5.1 Zagotovitev funkcionalnosti objektov za obiskovalce, druge ciljne skupine in zaposlene med obratovalnim časom (vključeni osnovni stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	14.000,00 €	PP 153238/lastni prihodki upravljavca	–	odprtje NR in objektov skladno z odpiralnim časom (po otvoritvi); minimaliziranje stroškov
9.5.2 Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	7.500,00 €	PP 153238/lastni prihodki upravljavca	Zavarovalnica, varnostna služba	vsaj 1 polica, urejeno varovanje
9.5.3 Redno čiščenje	7.000,00 €	PP 153238/lastni	Podizvajalci	redno dnevno/tedensko čiščenje

vseh objektov in posebnih površin	prihodki upravljavca	objektov
SKUPAJ	66.033,64 €	

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Splošne naloge in dela v okviru cilja 10 so podporne narave ter obsegajo naloge in aktivnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja ter izvedbo drugih upravljavskih nalog v skladu z Uredbo o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave. Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja Škocjanskega zatoka in vseh s tem povezanih aktivnosti je v ta sklop vključeno tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki je že v preteklosti prinašalo pozitivne vplive na učinkovitost upravljanja, npr. AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd., pa tudi sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave.

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi so poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok v načrtu predvsem redno delo z mediji, organizacija in izvedba dogodkov kot tudi posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Twitter. Glavnino načrtovanih aktivnosti bo upravljavec izvajal samostojno, del pa tudi v okviru vzpostavljenih partnerstev skupaj s partnerji, npr. upravljavci drugih naravnih parkov Slovenije in upravljavci mokrišč v okviru mreže AdriaWet.

Preglednica 11: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 10

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1 Priprava (predlogov) letnih programov dela na podlagi NU	– €	PP 153238	Odbor	1 odobren letni program dela
10.1.2 Priprava letnih in drugih poročil o delu	– €	PP 153238	Odbor	1 odobreno letno poročilo
10.1.3 Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	– €	PP 153238	–	doseganje kazalnikov v letnem poročilu
10.1.5 Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	– €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja/ 3–4 sklepi odbora
10.1.6 Poslovna administracija (vključeni letni stroški telefonije, poštnina, drobni inventar, pisarniški material itd.)	9.200,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	–	popoln arhiv
10.2 Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1 Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	– €	PP 153238	–	7,85 FTE redno zaposlenih, 1,09 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2 Dejavno vključevanje prostovoljcev v upravljavske aktivnosti*	200,00 €	Lastni prihodki upravljavca	Prostovoljci	20 prostovoljcev/ 200 prost.ur

10.2.3 Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela*	200,00 €	Lastni prihodki upravljavca	Organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje
10.2.4 Redni koordinacijski sestanki/kolegiji ekipe NRŽ	– €	PP 153238	–	vsaj 10 kolegijev
10.2.5 Vodenje in usklajevanje delovanja ekipe NRŽ	– €	PP 153238	–	vsaj 20 komunikacij/zaznamkov
10.2.6 Stroški poti za izvajanje nalog	7.000,00 €	PP 153238	–	ca. 150 nalogov
10.2.7 Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni, naprave za čiščenje ipd.)*	4.000,00 €	Lastni prihodki upravljavca	–	1 stroj za pomivanje tal, 1 komplet strojne in programske opreme za delovanje davčne blagajne, 1 barvni tiskalnik ali multifunkcijska naprava
10.3 Naloga za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŽ				
10.3.1 Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	– €	PP 153238	Odbor, pristojno ministrstvo	vsaj 155.660€
10.3.2 Oblikovanje lastnih prihodkov upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŽ	– €	Lastni prihodki upravljavca	–	ca. 51.200€
10.3.3 Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	– €	PP 153238	–	vsaj 5.000€
10.3.4 Priprava projektnih vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter uresničevanje potrjenih projektov	– €	PP 153238	–	vsaj 2 vloge, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi
10.3.5 Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	4.000,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo
10.3.6 Finančno vodenje in administracija	– €	PP 153238	Zunanje računovodstvo	arhiv
10.4 Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŽ (npr. Skupnost naravnih parkov, AdriaWet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1 Sodelovanje v Skupnosti naravnih parkov Slovenije in periodično vodenje te skupnosti*	150,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Upravljavci ZO	3 zaznamki, 1 skupni produkt/ dogodek
10.4.2 Sodelovanje s partnerji omrežja AdriaWet zaradi ohranjanja in nadgradnje dosedanjih rezultatov skupnega sodelovanja in projektov*	150,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Partnerji mreže AdriaWet	3 zaznamki, 1 skupni projekt
10.4.3 Izmenjava izkušenj na	– €	PP 153238	Sorodne organizacije	5 komunikacij/ zaznamkov

državni in mednarodni ravni				
10.4.4 Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	– €	PP 153238	Drugi sodelujoči	2 zaznamka/ glasovanja Wetlands Int.
10.4.5 Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanja in izkušeni oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ*	150,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Sorodne organizacije	2 komunikaciji/ ali pismi o nameri
10.5 Sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1 Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odgovornimi predstavniki pristojnega ministrstva	– €	PP 153238	Pristojno ministrstvo	20 komunikacij/ zaznamkov
10.5.2 Sodelovanje z ARSO na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	– €	PP 153238	ARSO	komunikacija po potrebi (glede na finančne možnosti)
10.5.3 Sodelovanje ZRSVN pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	– €	PP 153238	ZRSVN	vsaj 5 komunikacij/ zaznamkov (po potrebi)
10.6 Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				
10.6.1 Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	– €	PP 153238	Prijavitelji	po potrebi
10.6.2 Sodelovanje z izvajalci javnih služb ter uskladitev časovnih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	– €	PP 153238	Izvajalci javnih služb	po potrebi
10.6.3 Priprava mnenj in strokovnega gradiva po potrebi	– €	PP 153238	ZRSVN	po potrebi
10.6.4 Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	– €	PP 153238	Pristojno ministrstvo z organi v sestavi	1 dodatna akt./ zaznamek
10.7 Delo z mediji in dogodki				
10.7.1 Priprava sporočil za javnost	– €	PP 153238	–	vsaj 3 sporočila za javnost
10.7.2 Organizacija novinarskih konferenc	– €	PP 153238	–	vsaj 1 novinarska konferenca
10.7.3 Otvoritev objektov*	1.800,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Pristojno ministrstvo, zunanji izvajalci (katering ipd.)	vsaj 50 udeležencev
10.7.4 Drugi dogodki (za medije in povabljenе), okoljski dnevi*	500,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Zunanji izvajalci (katering ipd.)	vsaj 2 dogodka, vsaj 20 udeležencev na dogodek
10.7.5 Spremljanje in analiziranje objav v medijih*	500,00 €	PP 153238/ lastni prihodki upravljavca	Zunanji izvajalec za spremljanje objav v medijih	vsaj 60 objav, vsaj 1 analiza
10.8 Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani naravnega rezervata				

10.8.1 Priprava in objava novic	– €	PP 153238	–	vsaj 1 objava na teden
10.8.2 Priprava in objava novih poglavij, podstrani	– €	PP 153238	–	vsaj 3 nova podpoglavja
10.8.3 Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	– €	PP 153238	–	vsaj 3 posodobitve
10.8.4 Oblikovna prenova spletne strani	1.500,00 €	Projektno/ lastni prihodki upravljavca	Oblikovalec, izvajalec	Z novim CGP usklajena in funkcionalno posodobljena spletna stran
10.9 Facebook (FB), Twitter/Instagram				
10.9.1 Promocija FB-strani (www.facebook.com/skocjanskizatok)	– €	PP 153238	–	vsaj 1 objava, preseči 1000 všečkov na strani
10.9.2 Priprava in objava novic (FB in Twitter/Instagram, po objavi profila)	– €	PP 153238	–	vsaj 1 objava na teden
10.9.3 Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB-profil)	– €	PP 153238	–	vsaj 2 albuma fotografij
10.9.4 Oblikovanje in objava Twitter/Instagram profila	– €	PP 153238	–	objava in testiranje Twitter ali Instagram profila
10.9.5 Promocija Twitter/Instagram profila	– €	PP 153238	–	promocija izbranega profila
10.11 Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ				
10.11.1 Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	– €	PP 153238	–	1 arhiv
10.11.2 Objavljanje informacij na spletni strani	– €	PP 153238	–	glede na povpraševanje
10.11.3 Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/skupine	– €	PP 153238	–	glede na povpraševanje
SKUPAJ	27.850,00 €			

5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI

5.1. PROJEKTI V TEKU

V letu 2015 sta se zaključila dva projekta v teku, v okviru projekta Simarine-Natura pa so se pretežno zaključile aktivnosti, ki so bile vsebinsko povezane z delom NRŠZ. Tako leto 2016 začnemo brez projektov v teku. Med zaključenimi projekti v letu 2015 sta:

- **Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok:** projekt izgradnje in dokončne ureditve naravnega rezervata skladno s prostorskim izvedbenim aktom – ureditvenim načrtom v skupni realizirani vrednosti 3.228.672,70 evrov z DDV. Delno jo je financirala Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki je prispeval 2.248.606,46 EUR. Operacija se je izvajala v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, prednostne usmeritve Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva.
- **AdriaWet 2000 - Jadranska mokrišča za omrežje Natura 2000:** v okviru tega projekta smo od novembra 2011 do marca 2015 skupaj z italijanskimi čezmejnimi partnerji dosegali pomemben prispevek pri upravljanju vključenih naravnih rezervatov, v primeru NRŠZ konkretno pri: monitoringu biotskih parametrov (ptice, herpetofavna in kačji pastirji), nadgradili izobraževalni program, izdelali večino interpretativnih materialov za osrednjo opazovalnico, skupaj z novo celostno grafično podobo NRŠZ in pripravo načrtov za notranje opremljanje objektov, poglobili in razširili poznavanje dobrih praks upravljanja mokrišč na območjih Natura 2000 itd. Proces priprave načrta upravljanja NRŠZ je bil pomembno izhodišče za pripravo širšega master plana za upravljanje severno-jadranskih mokrišč. Projekt AdriaWet 2000 je sofinanciran 100% v okviru OP Italija-Slovenija 2007–2013, skupna vrednost upravičenih stroškov v NRŠZ v celotnem trajanju projekta pa je znašala 250.482,49 €.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Glede na razpoložljivost novih projektnih virov zaradi začetka nove finančne perspektive in kadrovske omejenosti zaradi intenzivne vključenosti v gradnjo in opremljanje objektov smo v letu 2015 sodelovali pri kandidiranju na dveh projektnih razpisih, in sicer:

- Program Erasmus+: kot partner v projektu »Advancing Early Career Prospects in the Environment Education Sector«, ki smo ga pripravili in prijavi skupaj z britanskimi, nizozemskimi in francoskimi partnerji, med njimi tudi Univerzo v Bristolu in MedWet sekretariatom, usmerjenim v večjo participacijo, osebno okrepitev in aktivno državljanstvo mladih izobraževalcev na naravovarstvenem področju. Projekti so bili že ocenjeni in naša kandidatura ni bila uspešna.
- Evropsko teritorialno sodelovanje 2014–2020, program MED: kot partner v projektu »ECO4MANpro - Ecosystem approach for the integrated Management of coastal protected areas«, ki smo ga pripravili skupaj s konzorcijem Adriawet, BirdLife in drugih partnerjev iz Sredozemlja, in je usmerjen predvsem v monitoring sredozemskih habitatov in opredeljevanjem in nadgradnjo znanja o ekosistemskih storitvah vključenih območij. Finančni delež DOPPS v projektni prijavi znaša 311.967,25 evrov, lastna udeležba pri tem pa je 46.795,09 evrov in je načrtovana v okviru javnih koncesijskih ali drugih sredstev za upravljanje NRŠZ. Rezultate prijave pričakujemo tekom leta 2016.

Tvorno smo se vključili tudi v nastajanje novega LAS Istra, ter se včlanili v LAS na njegovi ustanovni skupščini. V okviru zbiranja tem projektov za pripravo strategije smo skupaj z lokalnimi partnerji pripravili in predložili tri projektne ideje, povezane z oblikovanjem in promocijo lokalne turistične ponudbe, ki vključuje tudi NRŠZ ter odstranjevanjem in monitoringom tujerodnih vrst.

V letu 2016 glede na dosedanje informacije o razpisih vidimo možnosti za nove projektne vloge za sofinanciranje upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na razpisih naslednjih programov/ skladov:

- evropsko teritorialno sodelovanje 2014-2020 – program MED ali finančni instrument LIFE+ Okolje za financiranje inovativne uporabe luškega morsklega sedimenta za izvedbo aktivne protihrupne zaščite na najbolj izpostavljenih delih / mejah naravnega rezervata (cilj 6);
- OP Slovenija-Italija 2014–2020 za nadaljevanje čezmejnega mreženja in sodelovanja z italijanskimi naravnimi rezervati v okviru mreže AdriaWet 2000 (vsi cilji);
- OP Slovenija-Hrvaška 2014–2020 za širjenje čezmejnega mreženja in sodelovanja s podobnimi zavarovanimi območji na Hrvaškem ter za nadgradnjo obiskovanja (vsi cilji);
- evropsko teritorialno sodelovanje 2014-2020 – program ADRION (Interreg V-B) za širjenje mreženja in sodelovanja s podobnimi zavarovanimi območji v regiji (vsi cilji);
- LAS Istra za krepitev sodelovanja z podeželskim zaledjem naravnega rezervata in oblikovanje kvalitetne lokalne ponudbe za obiskovalce in s tem podporo lokalnemu okolju (cilj 8), kot tudi za podporo raziskavam, monitoringu ter odstranjevanju tujerodnih vrst (cilji 1–5);
- razpis Luke Koper d.d. iz sklada Živeti s pristaniščem za pokrivanje dela stroškov promocije in obiskovanja (cilj 8), stroškov ureditev v brakičnem delu rezervata (cilj 2), in/ ali dodatnih ureditev po gradnji objektov (cilj 9) – sredstva iz njihovih razpisov se opredelijo kot donacije ali sponzorstva;
- razpis MO Koper za sofinanciranje programov dela društev na področju spodbujanja promocije varstva okolja, iz naslova katerega je DOPPS v zadnjih letih že pridobil sredstva za izvedbo različnih aktivnosti, povezanih z obiskovanjem NRŠZ (cilj 8).
- Sklad za podnebne spremembe za sofinanciranje aktivnosti 8.10. za vzpostavitev proge mestnega prometa do vhoda v NRŠZ in za uporabo okolju prijaznih avtobusov ob kandidaturi MO Koper.

Glede na pričakovane razpise in trajanje ocenjevanja vlog ocenjujemo, da so možni dodatni viri za sofinanciranje programa dela NRŠZ za leto 2016 naslednji:

- program MED, v kolikor bo potrjena vloga projekta ECO4MANpro;
- sklad Živeti s pristaniščem Luke Koper;
- razpis MO Koper; in
- LAS Istra, v kolikor bo prvi razpis izveden pravočasno.

Iz ostalih zgoraj navedenih programov/ skladov pa bi financiranje, v kolikor bi bilo odobreno, okvirno lahko porabljali za financiranje programov dela od leta 2017 dalje.

6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančne preglednice vsebujejo povzetek predvidenih stroškov in virov za izvedbo programa dela. V preglednici 12 so prikazani načrtovani stroški, ki so v delu, ki se financira iz PP 153238, usklajeni s sredstvi, ki so predvidena v proračunu RS za leto 2016. Na prihodkovni strani so opredeljeni vsi viri za pokrivanje načrtovanih stroškov za izvedbo programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2016.

Stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2016 znašajo 429.639,64 € oziroma 307.393,64 € brez stroškov, ki še nimajo zagotovljenega financiranja. Med skupnimi stroški je 40,9% namenjenih izvedbi varstvenih upravljavskih in nadzornih nalog, 59,1% pa nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti. Takšno razmerje je seveda posledica izjemnega leta pri upravljanju Naravnega rezervata Škocjanski zatok po zgraditvi infrastrukture za obisk in začetku obratovanja za javnost odprtega naravnega rezervata, v katerem je velik poudarek dan zagonu objektov in obiskovanja naravnega rezervata.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 02. 2008.

Preglednica 12: Prikaz predvidenih stroškov izvedbe načrta upravljanja (v evrih)

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški	2. Stroški delovnih ur vseh zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev
VARSTVENI CILJI		
Cilj 1	57.270,00	
Cilj 2	2.600,00	
Cilj 3	500,00	
Cilj 4	-	
Cilj 5	22.150,00	
Cilj 6	-	
Cilj 7	700,00	
Skupaj – stroški varstvenih nalog in aktivnosti:	83.220,00	65.353,00
DRUGI CILJI UPRAVLJANJA		
Cilj 8	53.370,00	
Cilj 9	66.033,64	
Cilj 10 – splošno	25.050,00	
Cilj 10 – PR	4.300,00	
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in osveščanja javnosti:	148.753,64	132.313,00
STROŠKI UPRAVLJANJA PO KATEGORIJAH		
Programski in mat. stroški	119.451,40	
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	25.000,00	
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja	99.583,64	

Stroški dela	185.604,60
SKUPAJ (po letih)	429.639,64

2. Stroški redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev

Str. dela – redni	185.604,60
Str. dela – honorarni	12.061,40

Preglednica 13: Prikaz predvidenih virov financiranja izvedbe načrta upravljanja (v evrih)

Viri financiranja	Načrtovani zneski
1. pogodbeno sredstva in sredstva v pridobivanju:	
Proračunska postavka 153238	155.660,00 €
Lastni prihodki upravljavca (ocena na podlagi investicijskega programa Objekti v NRŠZ)	51.200,00 €
Prihodki iz naslova SKZGS (predlagana višina sredstev za leto 2016)	40.000,00 €
Prihodki iz naslova SKZGS (ostanek po pogodbi iz 2009 za dopolnitev panelne ograje in drsna vrata)	15.533,64 €
Program izvajanja javne službe urejanja voda (Sklad za vode)	45.000,00 €
SKUPAJ 1	307.393,64 €
2. potencialni viri, iz katerih je prihodke še potrebno zagotoviti (označeno z * ali ** v poglavju 4 Letni program aktivnosti):	
Projekti, povečanje lastnih prihodkov upravljavca, sponzorstva in donacije	122.246,00 €
SKUPAJ 2	122.246,00 €

Preglednica 14: Prikaz predvidenih stroškov za financiranje iz naslova sredstev SKZGS v letu 2016

Vrsta stroška	Načrtovani zneski
Ukrepi v okviru cilja 1, ki so v preglednici 2 označeni s financiranjem SKZGS	11.470,00 €
Stroški dela za izvedbo varstvenih ciljev 1-4 (redno zaposleni)*	27.155,00 €
Stroški dela za izvedbo varstvenih ciljev 1-4 (honorarni sodelavci)	1.375,00 €
SKUPAJ	40.000,00 €

* Opomba: stroški redno zaposlenih so podrobneje prikazani v preglednici 18.

Financiranje iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije

DOPPS je vsa dodeljena sredstva iz presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS namenil za izgraditev centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z oboro) in osrednje opazovalnice na Bertoški bonifiki (po Odloku o varstvu in razvoju NRŠZ za obdobje 2007–2013). Sredstva predstavljajo nacionalno sofinanciranje projekta »Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok« in jih pred letom 2013 upravljavec zaradi zamude pri začetku investicije ni črpal, ker pa se celotna investicija nanaša tudi na ukrepe 9.3, 9.4 in 9.6, so se sredstva namenila za financiranje vseh štirih navedenih ukrepov.

V preglednici 15 podrobneje prikazujemo ukrepe, ki so se financirali iz naslova obeh sklenjenih tripartitnih pogodb med Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, MOP in DOPPS, višino zagotovljenih sredstev ter njihovo porabo po letih v obdobju od 2013 do 2015. Neporabljeni del sredstev se prenese v leto 2016 in se nameni za izvedbo dopolnitve panelne ograje in namestitve samonosnih drsnih vrat na vstopu v Naravni rezervat Škocjanski zatok (aktivnost 9.1.3.). Naročilo je na MOP v teku od decembra 2015, izvedba je pričakovana v januarju 2016. V kolikor po izvedbi ograje ostane manjši del neporabljenih sredstev, se ga porabi za druge dopolnilne ureditve v okviru aktivnosti 9.1.3.

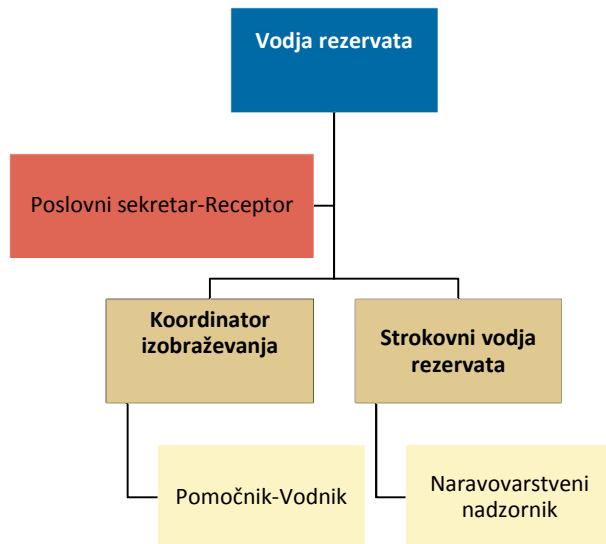
Preglednica 15: Sredstva iz naslova presežkov Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS s porabo v letih 2013–2015

ukrepi	Skupna razpoložljiva sredstva
9.3. Dokončanje dokumentacije in pridobitev vseh soglasij in dovoljenj	296.645,69 EUR
9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje 2 km krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami za dvoživke in nevretenčarje na Bertoški bonifiki	(presežek 2005-06)
9.5. Izgradnja in oprema centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z obrobo) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki	203.709,00 EUR (presežek 2007)
9.6. Izgradnja in oprema objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico	
SKUPAJ	500.354,69 EUR

ukrepi in vsebina stroškov	Poraba v letih 2013–2015
Poraba v koledarskem letu 2013: 9.3. Plačilo DDV - dokončanje dokumentacije in pridobitev vseh soglasij in dovoljenj (sprememba Projekta za izvedbo, izvajalec Ravnikar Potokar d.o.o.)	-2.640,00 EUR
Poraba v koledarskem letu 2014: 9.5. Plačila DDV po računih izvajalcev del	-33.827,73 EUR
Poraba v koledarskem letu 2015: 9.4., 9.5. in 9.6. Plačila DDV po računih izvajalcev del, plačila dela oblikovanja in priprave za tisk razstav, plačila izvedencev za tehnični pregled in dopolnitve elektro instalacij	-448.353,33 EUR
OSTANEK ZA PORABO V 2016	15.533,64 EUR

7 KADROVSKI NAČRT

Organigram delovnih mest za Sektor naravni rezervati - Naravni rezervat Škocjanski zatok izhaja iz sprejetega akta o sistemizaciji DOPPS, ki velja od 01. 09. 2008.

Slika 2: Organigram Naravnega rezervata Škocjanski zatok v okviru Sektorja naravni rezervati

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2016, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, po sedanjih ocenah znaša 7,85 FTE. Letni program dela bo v letu 2016 izvedlo 7 stalno zaposlenih v rezervatu (vodja rezervata, strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, receptor II, koordinator izobraževanja in dva naravovarstvena nadzornika za polni delovni čas). Skladno s potrjenim načrtom upravljanja se tekom leta zaposli novo osebo na delovnem mestu receptor II, s čimer bo dosežen tudi eden od pričakovanih rezultatov operacije Objekti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, pomemben zaradi upravičenosti stroškov investicije. Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še koordinator za izobraževanje in PR (80%), ornitolog, poslovna sekretarka in direktor. Po potrebi bomo občasno vključevali še honorarne sodelavce (študentsko delo pri spremljanju stanja ter oskrbi pašnih živali ter honorarni sodelavci za sprejem in vodenje obiskovalcev: približno 1,09 FTE). Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so predvideni v finančnem planu na podlagi načrta upravljanja.

Preglednica 16: Ocena potrebnega števila potrebnih delovnih ur v ekvivalentu FT po načrtovanih redno zaposlenih in honorarnih sodelavcih za izvedbo Načrta upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok

Leto	2016	Ekvivalentna delovna mesta – javni sektor*
<i>Redno zaposleni</i>		
Vodja naravnega rezervata	1,00	I017141
Strokovni vodja	1,00	I017040
Poslovni sekretar-receptor I	1,00	I015043
Receptor II	0,80	I015043
Naravovarstveni nadzornik-vodnik I	1,00	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik II	1,00	I015020
Koordinator izobraževanja	1,00	I017179

Koordinator izobraževanja in PR	0,80	I015065
Poslovni sekretar DOPPS	0,10	J025019
Direktor DOPPS/vodja financ	0,05	I017141
Ornitolog	0,10	I017144
Redno zaposleni – SKUPAJ (FT)	7,85	
<i>Honorarni sodelavci</i>		
Sodelavci za pomoč pri košnji, oskrbi živali	0,40	I015022
Terenski popisovalci	0,10	I015022
Vodniki in receptorji	0,59	I015043
Honorarni sodelavci – SKUPAJ (FT)	1,09	
Skupno število potrebnih kadrov (FT)	8,94	

Opomba (*): Šifre delovnih mest so iz Kataloga delovnih mest – tarifni del (št. 100-2/2007/32 z dne 11. 7. 2008) na podlagi Kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora – tarifni del (Uradni list RS, št. 60/08).

Preglednica 17: Povzetek potrebnih delovnih ur po ciljih načrta upravljanja in po letih za načrtovan obseg nalog (ekvivalent FT)

Povzetek po sklopih ciljev/nalog	Kadri	Ekvivalent FT	Stroški dela (v evrih)
Upravljanje habitatov (cilji 1–4)	Vodstveni k.	0,45	13.525,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar. nadzorniki	0,75	13.630,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
	Hon. sodelavci	0,40	4.430,40 €
Monitoring in raziskave (cilj 5)	Vodstveni k.	0,30	8.825,00 €
	Strokovni k.	0,10	2.400,00 €
	Nar. nadzorniki	0,40	7.020,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
	Hon. sodelavci	0,10	1.107,60 €
Naravovarstveni nadzor in sodelovanje (cilja 6 in 7)	Vodstveni k.	0,20	6.075,00 €
	Strokovni k.	0,05	1.100,00 €
	Nar. nadzorniki	0,40	7.240,00 €
	Adm. podpora	0,00	- €
Upravljanje obiska in infrastrukture (cilja 8 in 9)	Vodstveni k.	0,55	19.725,00 €
	Strokovni k.	1,40	30.300,00 €
	Nar. nadzorniki	0,35	6.500,00 €
	Adm. podpora	1,55	32.469,60 €
	Hon. sodelavci	0,59	6.523,40 €
Splošna dela in naloge (cilj 10)	Vodstveni k.	0,55	20.475,00 €
	Strokovni k.	0,35	7.400,00 €
	Nar. nadzorniki	0,10	1.810,00 €
	Adm. podpora	0,35	7.100,00 €
Skupaj – vsi cilji načrta upravljanja	Vodstveni k.	2,05	68.625,00 €

Strokovni k.	1,90	41.200,00 €
Nar. nadzorniki	2,00	36.200,00 €
Adm. podpora	1,90	39.579,60 €
Hon. sodelavci	1,09	12.061,40 €
SKUPAJ – OCENA POTREBNIH DELOVNIH UR IN STROŠKOV DELA	8,94	197.666,00 €

Preglednica 18: Povzetek načrtovanih delovnih ur in stroškov dela v 2016 za redno zaposlene

Zaposleni – naziv	FT ekvivalent	Načrtovane efektivne del. ure	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: PP-153238 (€)	SKZGS (€)	Drugi viri (€)
SEKTOR NARAVNI REZERVATI – NRŠZ						
Vodja naravnega rezervata	1,00	1750	39.000,00	25.000,00	3.900,00	10.100,00
Strokovni vodja	1,00	1750	27.500,00	17.875,00	9.625,00	0,00
Poslovni sekretar-receptor I	1,00	1750	20.740,00	15.000,00	0,00	5.740,00
Receptor II	0,80	1400	16.739,60	0,00	0,00	16.739,60
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1,00	1750	17.000,00	11.050,00	5.950,00	0,00
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1,00	1750	19.200,00	11.520,00	7.680,00	0,00
Vodja izobraževanja	1,00	1750	22.000,00	16.200,00	0,00	5.800,00
Koordinator izobraževanja in PR	0,80	1400	16.800,00	14.015,00	0,00	2.785,00
SEKTOR SKUPNE SLUŽBE						0,00
Direktor (D)	0,05	87,5	2.125,00	0,00	0,00	2.125,00
Poslovna sekretarka (PS)	0,10	175	2.100,00	0,00	0,00	2.100,00
VARSTVENO ORNITOLOŠKI SEKTOR						
Ornitolog (ORN)	0,10	175	2.400,00	0,00	0,00	2.400,00
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2016	7,85	13.737,5	185.604,50	110.660,00	27.155,00	47.789,60

Poleg redno zaposlenih je za izvedbo programa predvideno tudi sodelovanje honorarnih sodelavcev (študentsko delo). Potrebne ure dela v tem segmentu ocenjujemo na 1,09 FTE oziroma 12.061,40 EUR, zaradi finančno-organizacijskih razlogov pa te stroške vodimo med materialnimi stroški in ne med stroški dela. Skupni stroški dela (redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev) znašajo 197.666,00 €. Od tega naj bi se s proračunske postavke 153238 financiralo za 110.660,00 € stroškov, iz naslova sredstev Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije pa 28.530,00 € stroškov za upravljanje habitatov (cilji 1–4), od tega 27.155,00 € za redno zaposlene in 1.375,00 € za honorarne sodelavce.